

Kind van de zon

Portret van een eigenzinnig filmmaker

René van Nie

Uitgeverij IJzer
i.s.m. Stichting Filmuitgaven

Inhoudsopgave

7	Voorwoord (door Lex Veerkamp)
21	Aruba
51	Nieuw leven
55	Soraya
58	Even tussendoor
63	Simon Carmiggelt
78	Bronbeek bijvoorbeeld
84	Kind van de Zon
92	Nog 9 jaar te gaan
106	Sabine
108	Een stille liefde
110	Vijf van de vierdaagse
113	Terug naar Aruba
121	René van Nie <i>Kind van de zon</i> . De film.
123	Tot slot
125	Films te zien

Aruba

Sinds kort woon ik weer alleen in een luxe suite van een hotel-complex. Een redelijk eenzaam bestaan, maar daar heb ik bewust voor gekozen. En het bevalt prima. Toch was mijn echte passie altijd het leven zelf. *Biba Lekker*, zoals ze hier op Aruba zeggen.

Met twee vrouwen was ik getrouwd, bij drie vrouwen heb ik kinderen en met talloze vrouwen heb ik het bed gedeeld. Ik kon door mijn werk voor film en televisie de hele wereld over reizen en waar ik kwam was het feest. Maar je wordt vanzelf rustiger, dat brengt de leeftijd met zich mee. Toch zie ik met genoegen nog steeds de meiden op het strand of langs de boulevard flaneren. Ik flirt nog graag met de serveersters op mijn terras, maar tot echte actie zal het niet meer komen. Rust. Ik wil eindelijk rust. Het is goed geweest.

Al jaren vaste prik, tijdens de ochtend zit ik op een terras, drink mijn cappuccino en rook mijn peuken. Ik ben honkvast, kies altijd hetzelfde terras, al is de keuze in de afgelopen jaren wel een paar keer veranderd. Bijna altijd zit ik er alleen en dan neem ik op mijn laptop het nieuws door. Toen ik nog een dagelijkse column in een Arubaanse krant schreef, was er geregeld aanloop van mensen die een verhaal kwijt wilden, maar dat is al twee jaar voorbij. Mijn voornaamste aanspraak bestaat nu uit de serveersters en mijn goede vriend Johan, een paar jaar jonger dan ik, maar zijn geklaag is niet van de lucht. Een merkwaardige vriendschap deels gebaseerd op ouderdomskwalen. Pijntje hier, pijntje daar. En we troeven elkaar af met het aantal pijntjes op zo'n ochtend. Dat kan variëren. Ligt aan de slaap, de houding, de pillen die vergeten werden om in te nemen. En dan natuurlijk de ophanden zijnde onderzoeken en vervolgens de uitslagen. Hij heeft me weleens uitgenodigd bij hem thuis

voor een oliebol of iets van die ellende. Lief van hem, maar ik wil niet. Ik ben zeker de laatste 15 jaar nooit meer bij mensen thuis geweest. Dat gezeur over roken hangt me de keel uit. Ach natuurlijk mag ik in de tuin roken maar dat drama wil ik nooit meer mee maken. 'Heb jij een asbak voor René, lieverd?' 'Asbak, ohhh even zoeken. Nee we hebben geen asbak.' En omdat de as ook niet tussen de struiken mag begint er een ware zoektocht. 'Maar we hadden toch dat schoteltje van tante José?' 'Nee, dat mag niet.' 'Maar er zat toch een barst in.' 'Ja, maar dat is minder erg dan as en een vieze sigaret!' Zo iets herinner ik me nog van 15 jaar geleden, en terwijl ze het hele huis afzochten ben ik opgestaan en vertrokken, en vanaf dat moment ga ik op geen enkele uitnodiging meer in. En natuurlijk is roken slecht maar na 64 jaar 3 pakjes per dag heeft ophouden weinig zin. Maar dan is mijn roken ook het beste afweermiddel tegen Amerikaanse toeristen als die op het terras te dichtbij komen zitten. Demonstratief gaat dan de peuk omhoog en ze vluchten alsof hun leven ervan afhangt. Thuis kopen ze waarschijnlijk weer een dieselauto, verpesten daarmee de lucht en hun eigen gezondheid maar dat maakt ze niks uit. Jan Cremer had gelijk, want hij noemde na enig verblijf tussen de *Amies* heel Amerika een open inrichting.

Maar Johan maakt geen enkel probleem van dat roken als we samen op het terras zitten. Hij gaf me zelfs een asbak voor mijn verjaardag.

Maar vandaag is hij er niet. Want Johan dacht weer eens dat hij doodging en zit bij de dokter.

Wat een geluk dat ik alleen was. Ik kon mijn ogen niet geloven, ze was hooguit midden twintig, een vrolijke Hollandse meid in een al even vrolijke bloemetjesjurk. Zonder te vragen schoof ze bij me aan. 'Jij bent toch René van Nie, die filmer?' Ik knikte en even schoot het hoopvol door mijn hoofd: Toch

"DE 5 VAN DE 4-DAAGSE"
produktie en regie René van Nie

Geproduceerd door Burgwalfilms / Uitgebracht door Cityfilm voor C.F.M.
Technische afdeling Cinecentrum-Laboratorium Cineco

"DE 5 VAN DE 4-DAAGSE"
produktie en regie René van Nie

Geproduceerd door Burgwalfilms / Uitgebracht door Cityfilm voor C.F.M.
Technische afdeling Cinecentrum-Laboratorium Cineco

Publiciteitsfoto's van *De 5 van de 4-daagse*.

CHRIS LOMME WILLEKE VAN AMMELROOY
RENEE SOUTENDIJK JOSÉE RUITER

COR VAN RIJN

DOODZONDE

van **RENÉ VAN NIE**

JO HAAN PIEKE DASSEN **JAN DECLAIR** PIERRE CNOOPS MARCEL HEUTS
TILLY PERIN-BOUWMEESTER WIESJE BOUWMEESTER
ELSA LIONI LIDA LOBO

DESSA FILMS B.V.

MUZIEK: WILLEM BREUKER

GOFILEX B.V.

Affiche *Doodzonde*.

Boven: Rijk de Gooyer en Benthe Forrer in *Sabine*.
Onder: René van Nie en Benthe Forrer.

nog sjans? Ik stond op het punt haar een koffie aan te bieden, wijn desnoods, een paar extra centen waren nu niet van belang. Maar ze was me voor, legde haar hand even op die van mij: ‘Oh wat leuk, dan heb jij nog met mijn oma gevreeën.’ Een verder gesprek zat er niet meer in: ‘Druk, druk. Doe!’ Zo, dan weet je weer waar je staat. En dan ik doe maar wat ik zo vaak doe, ik stel me iemand voor, die bij me aan tafel plaatsneemt, iemand met wie ik een goed gesprek kan voeren. Gesprek is misschien een te groot woord, mijn denkbeeldige tafelenoten zijn niet zo spraakzaam, want een groot aantal is al gaan hemelen.

Vandaag is het Mat van Hensbergen, had ook een ander kunnen zijn maar ik moest aan hem denken, waarom weet ik ook niet. Mat laat ik aan tafel plaatsnemen. Een hele generatie heeft ondertussen nooit van hem gehoord, ook niet van mij trouwens, maar Mat was een perfecte cameraman met wie ik lang heb samengewerkt en naast veel televisieprogramma's, de speelfilms *Kind van de Zon*, *Vijf van de vierdaagse*, *Doodzonde* en *Sabine* maakte. Maar ook hier heeft de vergankelijkheid dus toegeslagen. Mat is dood en ik beweeg me met mijn versleten rug liever niet meer in de drukte. Dramatisch, altijd goed voor je op de grond kijken dat er geen afstap is. Al te vaak ben ik languit gegaan maar afgezien van schaafwonden nooit iets gebroken. Blijkbaar stevige botten. Maar dat is zeker ook de belangrijkste reden dat ik niet meer in mijn eentje naar verre landen durf.

Ja, Mat, soms denk ik dat ons leven in twee stukken uiteenvalt. Tot je vijftigste en na je vijftigste. Tijdens dat eerste deel kon ik de beest uithangen in al die landen waar we samen op pad waren. Ik als kersvers regisseur met jou als mijn vaste cameraman. Mat van Hensbergen en René van Nie, in die tijd een bekend duo. Je had mijn leeftijd, je zou nu 77 jaar oud zijn, als je nog zou leven, als je er niet uit was gestapt. Hoe haalde je

het in je hoofd? Misschien dat ze later van mij zeggen: 'Jezus, hij is dood, nooit verwacht dat die eikel de tachtig zou halen.' Dat kun jij dus vergeten. Maar als ik hier op mijn Arubaanse terras door mijn oogharen kijk, zie ik hoe je hier bij mij aan tafel zit. Je zag er altijd goed uit, zelfs toen je besloot te hemelen. Ik weet het, we hadden nog maar sporadisch contact en ik begreep ook wel dat je het leven zat was. Je kon geen afstand nemen van je werk, maar wie wil nog een cameraman die AOW trekt. Al dat jonge grut had met of zonder talent de boel overgenomen. En jij zat in je uppie verder op te drogen in Haarlem waar je de laatste jaren woonde. Zonder aanhang.

Ik heb daar geen last van gehad. Ben op mijn vijftigste met filmen gestopt, afgereisd naar Aruba en vond daar mijn tweede vrouw Vilma.

Was bijna dertig jaar getrouwd met Vilma, een mooie zwarte vrouw en heb met haar twee toffe kids die in Nederland studeren.

Maar terug naar jou Mat, want ik ben blij dat ik je weer zie, niet in levenden lijve, maar je bent er. Kunnen we weer lachen. Of huilen als we het over deel twee van het leven hebben. Toen aids kwam was het ook afgelopen met de pret, want met zo'n plastic geval om je piemel kan je de oorlog niet winnen. Dan ga je al op je bek voor je een schot hebt gelost. Hoe dan ook, fantastisch om je weer te zien, want alleen is maar alleen. Janis Joplin zong ooit 'Freedom's just another word for nothin' left to lose'. Een waarheid als een koe al kom je daar pas achter als het zover is. Daar kan ik nu als opnieuw gescheiden man over mee praten. Maar wie zeurt, krijgt een beurt, bij wijze van spreken dan, want ik zou niet weten welke dame van stand haar handjes nog wil branden aan dit vergane-glorie-lijf.

En weet je nog, we maakten een documentaire over landen

in de *Caribbean* in relatie tot wat toen nog ‘onze Antillen’ was. Voor de toenmalige NTS, de televisie in Hilversum. Dat moet begin jaren zeventig geweest zijn. De zes eilanden samen, een puinhoop. En nu, los van elkaar, ook een puinhoop. Ze hadden me in Hilversum snel redacteur gemaakt. Dat was goedkoper, omdat er dan geen extra redacteur mee hoefde. Ik moest in gesprek gaan met allerlei foute politici met als hoogtepunt president Caldera van Venezuela. De avond ervoor lag ik in het bad van Hotel Tamanaco een vraag in het Spaans uit mijn hoofd te leren. Zoiets van: ‘Mijnheer de president, is het waar dat u onze Antillen wilt inlijven?’ Onzin natuurlijk, maar ik vond dat als Hollandse wijsneus wel een stoere vraag. Stonden we daar samen in het presidentiële paleis op die eikel te wachten. Een dikke vier uur volgens mij. Toen kon ik mijn vraag stellen, kreeg een antwoord waar ik geen reet van verstond en dankte de goden dat hij niet met een tegenvraag kwam. Venezuela was toen ook al een bloedlink land, maar daar hadden we maling aan. We bleven wachten tot hij vertrok, en op de gang drong ik me door zijn lijfwachten heen en stelde de vraag nu in het Engels. Heel even werd ik in een houdgreep genomen, maar Caldera gebaarde dat zijn lijfwachten me los moesten laten. Vervolgens antwoordde hij me ook in het Engels dat dit absoluut niet op zijn agenda stond. Ik kon van zijn gezicht aflezen dat hij dacht: ‘Wat moet ik met die eilanden, dat zootje ongeregeld, geef mijn portie maar aan Fikkie.’ Nou dat hebben we tot vandaag de dag geweten, want de eilanden kosten nog steeds handenvol geld. Maar ach, we zijn in de tropen en dan is veel gerommel vanzelfsprekend.

Ja Mat, je was een meester in het kadreren. Je wist van elk shot iets moois te maken. Ik zie aan je gezicht dat je blij bent met wat ik zeg. Je was een kanjer maar niet altijd even gemakkelijk.